

м.у.
782

Гриб

КУЗЬМА ГРИБ

**ПАРТИЗАНСЬКІ
ТАЄМНИЦІ**

2 2ч
82
X
82
82

КУЗЬМА ГРИБ

ПАРТИЗАНСЬКІ ТАЄМНИЦІ

ОПОВІДАННЯ

Для дошкільного та молодшого
шкільного віку

КИЇВ «ВЕСЕЛКА» 1979

Художник
ЕВГЕН ГОНЧАРЕНКО

ДМИТРИК-ПАРТИЗАН

Зморені нічною ходою, партизани вранці зайшли до крайньої від лісу хати.

— У вас побудемо до вечора,— сказав я господині.— А вам відлучатися з дому без дозволу вартового не можна.

На ліжку сидів хлопчик. Сутінь не давала розглянути його обличчя. Раптом знайомий дзвінкий голос урвав мої думки.

— Дядю Мартине, це ви! — кинувся до мене хлопчина з ліжка.

— Я...— відповідаю й очам своїм не вірю. Та це ж Дмитрик, мій давній друг і земляк! — Ти як сюди потрапив?

— О,— відповів Дмитрик,— у нас ціла історія!

— Яка історія?

— Маму арештували жандарми, а я ось в тітки переховуюся.

Дмитрик дивився на мене повними туги й рішучості очима.

— Дядечку, візьміть і мене до партизанів! Я ж листівки розклеював!

— Добре, — кажу йому. — Подумаємо. А зараз ось що...

— Що? Наказуйте!

— Поки ми відпочиватимемо, стій на шляху і дивись, чи хто не з'явиться. Як побачиш — дай знак вартовому. Він на подвір'ї замаскується.

— Слухаю! — випалив Дмитрик і вихором з хати.

День минав спокійно. Мінялися вартові, партизани спали, а Дмитрик весь час вартував на шляху. Мені не спалося, хоч попередня ніч була важкою і тривожною. Господиня варила обід.

— Будить хлопців своїх, — сказала вона мені. — Обідати час.

Невдовзі на припічку парувало сім мисок борщу. Жінка не могла віднести їх до столу, бо на долівці спали партизани. Я вже хотів дати команду вставати, коли це двері шарпнулися і на порозі став Дмитрик.

— Їдуть! Вже до мосту спускаються!

— Тривога! — крикнув я.

Партизани схопили зброю і вибігли надвір, причаїлися за тином. Кілька грузовиків з фашистами спускалися згори до мосту. Скоро вони будуть тут. Треба відступати. Але куди? Перед нами розкинулося на пагорбах село. Ліворуч — степ, а позаду — голий осінній ліс, куди, напевне, і їдуть фашисти на облаву. Думають, що ми там, після того як підірвали поїзд із танками. На роздуми лишилися лічені секунди.

— Відступати до лісу! — наказав я. Хлопці кинулися через тин. Я за ними. Та раптом мене зупинив гуркіт машини. Вона була вже на горі, і я побачив сталеві каски окупантів. Не зупинимо машини — не бачити нам лісу. Наказую двом партизанам зустріти її. За хвилину чуємо вибух, і чорний дим сховав те, що залишилося од ворожого транспорту.

— Тепер усім відступати! — кричу. — І тобі, Дмитрику, і вам, тітко!

Ми побігли до лісу. Фашисти кинулися слідом. Вже в гущавині я зупинився, щоб притримати ворога. Дмитрик ні на крок не відступав од мене.

— Ти чого зупинився? За партизанами, бігом!

За мить його невеличка постать зникла за стовбурами дерев. Зустрінуті моїми пострілами, фашисти залягли. Я скочив на ноги і побіг у гущавину. Наздогнав своїх. На бігу перераховую хлопців. Усі. І тітка з нами. А де ж хлопчина, щось його не видно? Ззаду знову загриміли постріли. Фашисти насідали. Забувши про небезпеку, я крикнув:

— Стій! Стій!

Всі зупинилися.

— Де Дмитрик? — тривожно вирвалося з грудей.

Хлопці стривожено презирнулися.

— Дмитрику, біжи сюди, ми тут!..— кричу я. У відповідь лиш лісова луна між деревами котиться: у-у-у! А на мій голос знову злива пострілів і вибухи гранат.

Ще кілька хвилин, і карателі наздогнали б нас. Але, на щастя, ліс погустішав і сховав нас.

Ми прийшли на партизанську базу. На пошуки хлопця послали партизанів.

...Кілька днів я тільки й думав про Дмитрика. Де він?.. Розвідники не приносили про нього ніяких вістей.

Командир загону дозволив мені самому піти на пошуки. Я залишив зброю і пішов по селах і хуторах. Кілька днів розпитував у людей, але про хлопчину нічого не дізнався. Вже коли повертався назад, за селом схопили мене поліцаї, зв'язали і потягли до тюрми. Там допитував мене слідчий польової жандармерії.

— Партизанський розвідник? — кричав він і бив мене гумовою палицею.

— Ні,— відповідав я.— Шукав хліба для родини, а мене й взяли.

— А хто пустив під укіс поїзд з танками? Хто машину з солдатами підірвав? Не знаєш? Так ми знаємо! Ось зараз покажемо тобі свідка — не такої заспіваєш!

Розлючений фашист ще раз вдарив палицею, потім підбіг до дверей:

— Привести!

Рипнули двері, і поліцай штовхнув до мене... Дмитрика!..

Мене мовби жаром обдало. Дмитрику, милий мій Дмитрику! І в цю ж мить блискавкою обпекла думка: хлопець не витримав катувань — і тепер нам обом кінець!

Намагаюся заспокоїтися, щоб не помітив ворог. Дивлюся чужими, наче байдужими, очима на хлопчика. Між нами кілька кроків. Я вглядаюся в бліде обличчя хлопчини. Намагаюся бути спокійним і дивлюся на Дмитрика так, наче вперше бачу. Ось наші очі зустрілися. Впізнав мене!

Що зробить зараз змучений хлопчик? Кинеться, закричить, попросить захистити від знущань? Можливо... І тоді всьому кінець...

— Ну, Дмитрику, впізнаєш цього дядька-партизана? От і добре. Раз впізнав, значить, на волю підеш! — цідить, підморгуєчи, фашист і бере хлопчика за плече: — Як його звати?

І тут закам'яніле Дмитрикове обличчя враз ожило, кров прилила до блілого чола.

Одсахнувшись, він злякано крикнув:

— Неправда! Я не знаю їх! Я не впізнав!

— А ти придивися добре. Може, якраз впізнаєш? Це ж дядько Мартин.

Дмитрикові очі заблищали. Він запитав німця:

— Можна в них руки помацати? Бо в дядька Мартина бородавка на долоні була.

— Мацай! — кивнув головою жандарм.

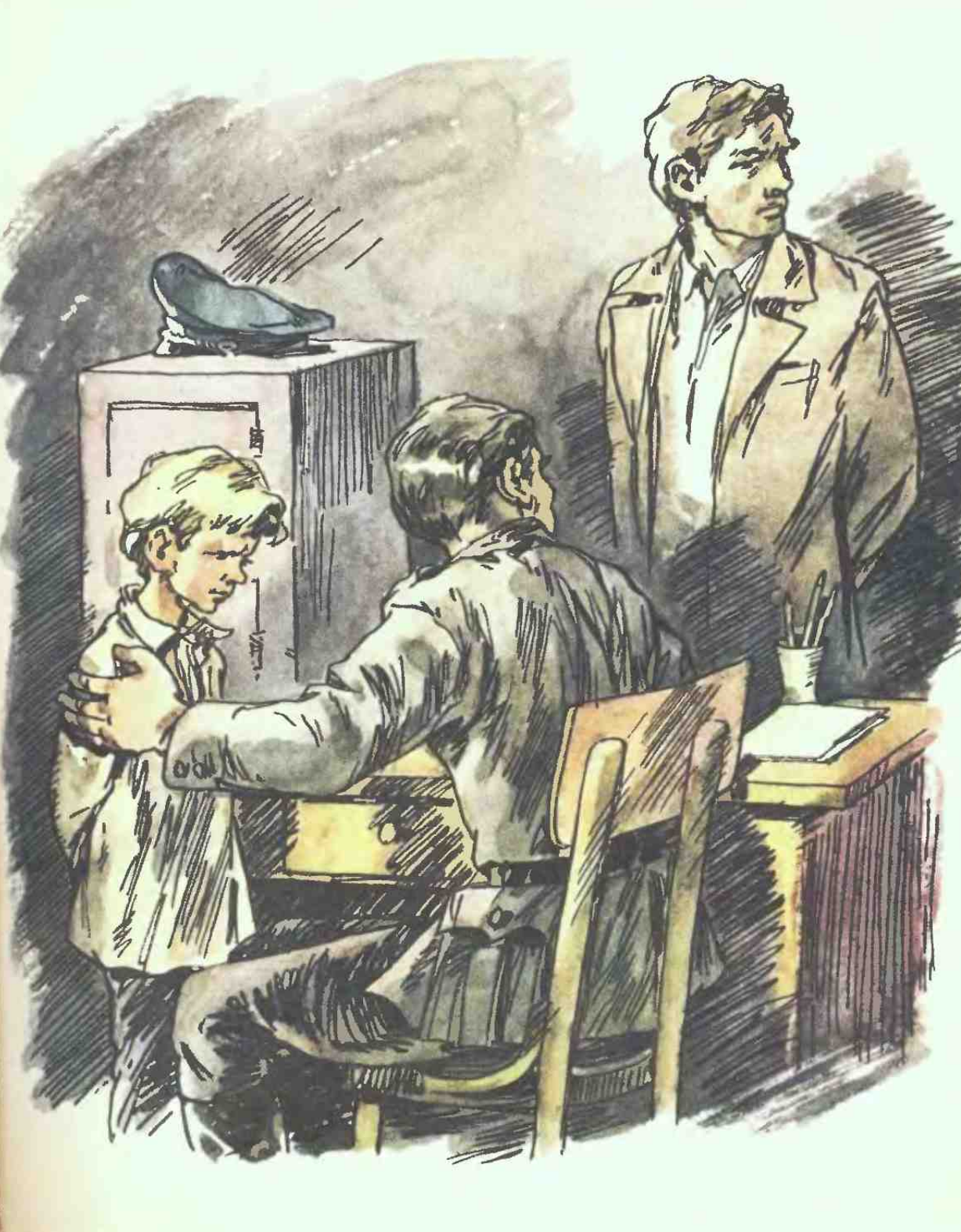
Я стояв, затамувавши подих. Хоч ніякої бородавки на долоні в мене не було, та всього знову кинуло в холодний піт.

А Дмитрик ступив мені назустріч. Ось він уже поруч, простяг знекровлені рученята, бере мою долоню і... ніжно стискає.

Я стою нерухомо, не знаю, що буде далі, не смію стиснути у відповідь його руки, боюся, що німець здогадається про все. Я відвів погляд од хлопчика, глянув на німця, а Дмитрик на прощання ще раз потис мені руку і сказав жандармові:

— Ні, це не дядько Мартин. В того отакенна бородавка була, а в цього чиста долоня!

Я почав поратися біля мотора, а сам тим часом роздивлявся, чи не можна втекти звідси.

Оглянув приміщення. На задній стіні було невеличке загра-товане віконце. За ним садок, город.

Німцеві надокучило стояти біля мене, і він пішов.

Я ретельно оглянув машину. Насос не подавав бензину. Можна полагодити скоро. Та я почав розбирати весь мотор, повідкручував усе, що тільки можна було.

Коли німець повернувся, я показав йому на купу частин:

— Мені потрібен помічник, щоб перемив оце. В камері є хлопчина — дайте його.

— Гут, гут! — кивнув головою німець. — Завтра скажеш, кого.

На ніч мене повели до тюрми. Дмитрик сопів, в'язні не дивилися в мій бік.

Вранці, коли за мною прийшов німець, я взяв за плече Дмитрика і сказав:

— Ось цього хлопчика дозвольте взяти в помічники.

— Бери! — гаркнув поліцай.

Майже силоміць я випхав Дмитрика за поріг. Мовчки ми дійшли аж до гаража. Німець побув з нами кілька хвилин і пішов. Надворі стовбичив поліцай.

— Ану, бери он у відрі бензин і перемивай деталі! — кричу на Дмитрика. А коли хлопчик схилився над вентилятором, я до нього прошепотів: — Роби все, що я велітиму, без зайвих слів. Зрозумів?

— Ага! — кивнув головою Дмитрик.

Поліцай сидів на камені недалеко від дверей і дивився, як ми працюємо. Я чекав, коли йому надокучить сидіти. Минуло кільканадцять хвилин, він підвівся й пішов до воріт.

— Дивися, — шепчу до Дмитрика, — як тільки повертатися буде — вдар ключем у відро!

Дмитрик підсунувся до порога. Я схопив залізний ломик і почав виривати залізне пруття ґрат. Витяг три товсті гвіздки і тепер ґрати трималися лише зверху. Хотів відхилити, та в цю

Поліцай повернувся, став у дверях. Осіннє небо було сіре, похмурє. Сіяла дрібненька мжичка. Чорна пілотка на голові в поліцай намокла. Він переступив поріг і став, звівши гвинтівку в руках. Підозрілий рух — і стрілятиме.

Я занепав духом. Як змусити його піти звідси?

Дмитрик перемив уже всі деталі. Я поприкручував куди що треба.

Все готове. Та як позбутися цього запроданця? Може, підбігти, вдарити залізякою по голові? Та кругом німці.

І враз я придумав. Швидко прикручую карбюратор, запускаю мотор і даю такого газу, що чорний ядучий дим швидко наповнює приміщення. Поліцай, бухикаючи, вибіг з гаража. Вмочивши ганчірку у воду, подаю Дмитрикові, наказую дихати через неї. А сам покvapливо випускаю з картера масло, підставляю під мотор відро з бензином. Потім підсаджую Дмитрика до віконця і кидаю його в отвір. Сам швидко стаю на ослінчик, просуваюся у віконце і падаю на якесь гілляччя за стіною. Дмитрик вже на ногах і тепер допомагає мені підвестися.

Ми чимдуж біжимо садом, городом. Ось і околиця міста. Внизу, серед зеленої долини, тече заросла верболозом річка Уманка, за нею — ліс.

Вже як збігли з гори, позаду вдарив вибух. Ми зупинилися.

Там, де стояв гараж, здіймався вгору високий чорний стовп диму.

ТАЄМНИЦЯ

З'явилася у Наталочки велика таємниця. Це була вже друга її таємниця. А перша була така. Як наступали на село фашисти, в садку наші радянські солдати окоп викопали. Поставили кулемета. Наталочка побігла подивитися.

Весь запилений, із закривавленим бинтом на голові, з червоними од безсоння очима, солдат глянув на неї і крикнув сердито:

— Тікай, а то вб'ють!

Наталочка з мамою сховалися в яму для картоплі. А коли бій стихав, дівчинка вилазила наверх, мати давала їй глечик молока, шматок сала, хлібину, і вона несла бійцям.

Зранку земля в ямі сипалася од вибухів. Наталя з матір'ю припали до вогкої стіни й прислухалися. Раптом настала тиша. Скоро здалеку долинув гуркіт машин, почувалася німецька мова. Коли вони виглянули з ями, в їхній хаті хазяйнували фашисти.

Наталочка побачила їх—заклякла на місці. А фашисти пограбували хату, розкидали по підлозі Наталчині книжечки й поїхали.

— Десь там наші солдатики голодні!..— прошепотіла дівчинка до матері, схопила окраєць хліба, що залишився, вискочила на подвір'я і побігла на город.

Буйне зелене картоплиння сягало їй аж до грудей, над вишнями пурхали синички, горобчики. Наталочка звернула ліворуч.

Ось і окоп під гіллястими вишнями. Дівчинка підійшла ближче й побачила: схилившись на кулемет, нерухомо лежить червоноармієць. Наталочка злякалася й побігла додому, припала до матусиних грудей:

— Мамцю, рідна, вони... вбиті!

Мати схопила її за руку, й вони побігли на город. Заніміло стояли над окопом. Мама плакала:

— Десь, може, і наш татусь отак лежить!..

Відважних бійців, що до останнього патрона билися з ворогом, поховали вони на дні окопу, шинелями накрили, зверху м'ятою й любистком притрусили. Кулемета мати плащ-палаткою обгорнула і теж прикопала недалеко.

— Нікому-нікому, донечко, не кажи, що в нас кулемет закопаний!

Того дня на солдатській могилі вони посадили айстри й чорнобривці, а місце, де закопали кулемет, так зрівняли, що не впізнати. Зверху різної городини посадили. Отака була перша таємниця.

Минуло два роки страшної окупації. Підросла Наталочка. Ростуть барвінок і м'ята на солдатській могилі. Бує городина над кулеметом. Ніхто про цю схованку не знає.

Люди говорили, що десь у лісах партизани. То вони ешелон під укїс пустили, то поліцаїв та фашистів знищили, а то по містах і селах листівки розклеїли. Але Наталочка тих листівок не бачила. Казали люди: коли встати дуже-дуже рано, ще вдосвіта, то можна побачити листівку прямо на стіні якоїсь хати. 13

Кілька разів дівчинка вставала рано-рано, коли ще було темно і за кожним кущем та стовбуром ввижався якийсь страх. Було лячно, та пересилювала себе і скрадалася вздовж вулиці, вдивлялася, чи не біліє щось на парканах.

— Ти куди? — спросоння питала її мати.

Одного разу зовсім поруч, недалеко від їхньої хати, у траві вона побачила листівку. Озирнулася — нікого. Взяла до рук синенький аркуш, забігла до хати. Читає, водить пальчиком по рядках: «Товариші! До вас прийшли партизани. Допмагайте їм, чим можете. Скоро Радянську Батьківщину буде визволено від окупантів. Кожен запитай себе: що ти зробив, щоб прискорити час перемоги».

Затремтіла з радощів Наталочка. Згорнула листівку, під серцем заховала.

От і носить вже кілька днів.

«А що я зробила, щоб прискорити час перемоги? — думала дівчинка. — Червоне військо ще далеко, а партизани десь поруч. Треба знайти їх і допомогти».

І Наталочка брала кошика і йшла до лісу, наче по ягоди. Блукала з ранку до вечора між деревами, заглядала в кущі, в яри й зарослі окопи. Але партизанів не зустріла.

«Як знайти партизанів? Кого запитати про них?» — не давала спокою думка.

Одного разу, вдосвіта, коли дівчинка саме збиралася в ліс по гриби, почулися тихі кроки на сусідському подвір'ї. Там жив Володимир Петрович, Наталочка його добре знала. До війни він був комсомольцем. Одного разу подумалося: а може, йому сказати, де схований кулемет? Та завагалася. Ні, ні! Не можна. Він же працює їздовим на господарстві, а там фашисти порядкують...

Почувши шарудіння, дівчинка підкралася до перелазу. Надворі сіріло. Вона побачила ледь помітні постаті, що просува-
лися од дверей сусідської хати на город. Наталя затамувала подих, зібгалася в клубочок і заніміла. На грудях в людей помі-
тила автомати на плечах гвинтівки. Почула тихий голос сусіда.

— Ось цією стежкою аж на леваду вийдете, а там за річкою — ліс.

— Спасибі, товаришу,— відповів партизан.— Звідти дорогу знаємо.

Чоловіки зникли на стежці між деревами. Сусід постояв хвилинку і вернувся до хати. Наталя у своїй схованці завмерла від несподіванки.

«Та це ж партизани! Володимир Петрович знає їх! Чому ж я не зупинила, не сказала, де кулемет захований? От роззява! Піду до нього».

В ліс уже не пішла. Поклала на призьбу кошика, стала дожидати, коли Володимир Петрович знову вийде на подвір'я.

Ось вигулькнуло з-за лісу сонце, заповлум'яніли вершечки дерев. Запалахкотіло у вікнах. У сусідньому дворі дзенькнула клямка в дверях, і вийшов Володимир Петрович. Він почав лаштувати воза, щоб їхати на господарство. Наталочка перескочила перелаз, тихо підійшла:

— Володимире Петровичу, я хочу вас запитати...— прошепотіла дівчинка.

— Запитуй, Наталочко!

Дівчинка озирнулася стурбовано:

— Володимире Петровичу, скажіть: це партизани вдосвіта вийшли од вас?

— Ти що вигадуєш? За такі слова...

— Ось! — рвучко вихопила Наталочка складений аркуш листівки, розгорнула, простягла.— Тут пишеться, щоб партизанам зброю віддавати... А в нас на городі кулемет закопаний...

Володимир Петрович глянув на листівку, впізнав. Пильно подивився на дівчинку і сказав тихо:

— Тоді ти нікому-нікому про це. А то дізнаються фашисти — смерть.

Володимир Петрович лагідно погладив русяву голівку.

Як зовсім смерклося, Наталочка повела Володимира Петровича городом.

— Отут...

Раптом на стежці зашелестіло. Біля них зупинилася постать із заступом.

— Мамочко, пробач, що я не сказала тобі! — кинулася дівчинка.

Жінка пригорнула дочку:

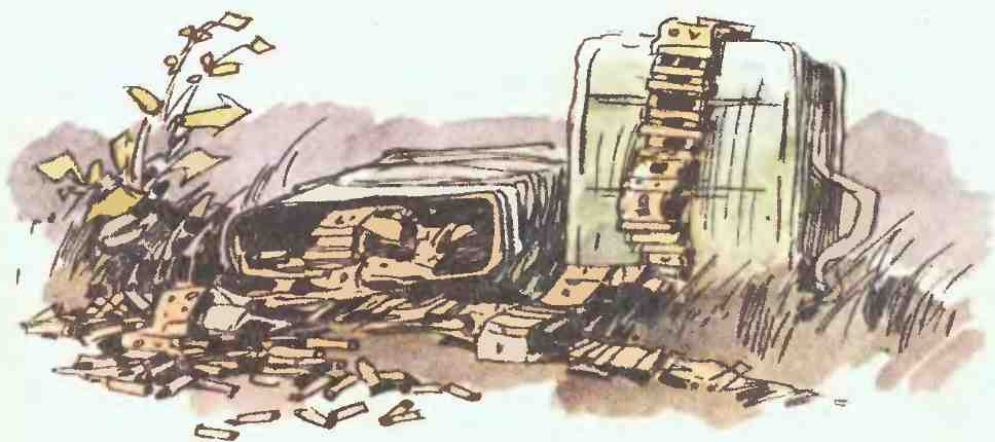
— Ну, ну, доню, я допомагати прийшла!

Тепер сторожко прислухалися до кожного шерхоту.

Володимир Петрович і мама копали, а Наталочка руками відгортала землю.

Швидко добули кулемет. Володимир Петрович загорнув його в куль зеленого очерету, відніс на воза. Виїхав з подвір'я, і коні тихо покотили м'якою дорогою за околицю, до лісу. А Наталочка стояла з матір'ю край села під явором і вдивлялася в темінь.

Ліс тихо і спокійно поглинув їхню таємницю.

«ЩОБ ТАТКО БИВ ФАШИСТІВ!»

Квітневий ранок видався погідний, теплий. Неля вийшла з хати. Їй дуже хотілося побачити татка. Вона не бачила його вже багато днів. Татко був у партизанському загоні в лісі. Багато грошей обіцяли поліцаї тому, хто спіймає чи викаже його. Татко рідко приходив додому і тільки вночі. Тому довго не могла й не хотіла заснути Неля, чекала, дослухалася, що ось-ось почуються тихі кроки під хатою, потім тихенький стукіт у темну шибку. І бабуся схопиться, шугне до дверей. До хати пахощами лісу й поля увірветься весняний вітер. Татко в темряві кинеться до Нелі: «Донечко, ти скучала за мною?» — «Дуже, татусю!»

Як би зраділа мама, коли б побачила татуся тепер! Та матуся десь далеко. Поїхала з сестричками на схід, як наші з міста відступали. А Неля в бабусі гостювала. Фашисти захопили село. І Неля не могла повернутися до міста, залишилася в бабусі.

— Татусю, рідненький, мені дуже-дуже хочеться частіше

бачитися з тобою! Та ти не зважай на це. Бережи себе, бий фашистів, та дивися, щоб вони не спіймали тебе.

— А хіба вітра в полі можна спіймати? — усміхається в темряві татко. І Нелі так гарно. А від нього пахне березовими бруньками й димом багаття.

Того ранку на серці було неспокійно. Та знала, що татко не може з'явитися серед дня.

Зненацька на подвір'я зайшла вчителька, що допомагала партизанам, схопила Нелю за рукав, потягла до хати:

— Тікайте! Негайно! Зараз жандарми прийдуть!

Дідусь зирнув по хаті, тремтячим голосом звелів:

— Виходимо. Швидше! Все залишаємо...

Коли були вже за селом, почули постріли. Це партизани з боєм відходили до лісу. Фашисти оточили село.

За кілька днів дідусь із бабусею повернулися в спустіле село. Жандарми заарештували їх, потримали у в'язниці, а потім випустили. Думали: прийде до них син Микола — от і спіймають його. Неля переховувалася в сусідньому селі.

Тоскно було на серці в дівчинки. Як тільки вечоріло, виходила з хати, ставала під деревом, вдивлялася в густу сутінь, вслухалася, чи не долинуть знайомі кроки, чи не з'явиться татусь. Він же повинен дати звістку!

А слава про загін її татуся набирала широкого розголосу. Добре б'ють фашистів партизани! Якось прийшла бабуся, розповіла, що хлопці аж до села приходили, вона їм їсти виносила. Та недобрі очі за нею стежать.

— Бабусенько, я хочу побачити татуся! — припала Неля до старої.

— Побачиш, доню. Я приготую кошика з їжею, а ти в умовлене місце віднесеш.

Дівчинка була така щаслива, як колись, давно, коли татко брав її з собою на демонстрацію, ніс на плечах, а вона міцно трималася за його буйний чуб, такий лялий, як її кіски.

— Таточку, любий, може, я ще сьогодні побачу тебе! — шепотіла дівчинка, поспішаючи стежками з кошиком у руках. 19

Пішла яром, дубняком, повз розчакнуту громом чи снарядом сосну, зупинилася в кущах ліщини. Стояла, прислухалася. Може, почує кроки? Хвилинка, друга... Нікого. Годину стояла. Треба повертатися.

Неля прикриває кошика листям.

...Однієї ночі тітка, в якій переховувалася, торкнулася її плеча:

— Донечко, вставай, мати приїхала. Забере. Бо за тобою жандарми шугають всюди.

...Нелина мати, коли виїжджала на схід, потрапила в оточення. Разом з двома донечками вона повернулася до рідного міста. Та в їхній квартирі — фашисти. Добрі люди дали притулок. Вона приїхала до села, бо серце рвалося з туги за старшою донечкою — що там з нею?

Тільки з'явилася в селі, її зразу ж схопили поліцаї, повели до управи, там тримали й допитували за чоловіка-партизана, подзвонили в жандармерію.

Врятував випадок: в жандармерії таємно працювала наша людина. Тієї ночі хлопець якраз чергував біля телефону. Почувши про арешт дружини партизана, він наказав негайно випустити її — такий наказ, мовляв, самого начальника. Мати серед ночі втекла на станцію, а добрі люди попередили тітку, щоб вивела туди Нелю.

...Дівчинка кинулася одягатися. Натруджені й поранені руки не слухалися. Її всю осінь фашисти ганяли на поле. Гидко працювати на ворогів. А тепер найбільша печаль у Нелі — не побачить свого татуся. Та печаль змішалася з безмірною радістю, що зустрине маму свою.

— Обережно, донечко, йди. Мати в полі чекає.

Пішла. Скрадається. Треба оминати людний шлях. Швиденько межами майне. Не вперше!

Був передсвітанок. Місяць, тонкий і жовтий, як розламаний бублик, звернув ріжками на схід і повільно плив у чорне марево лісу. Розквітлі дерева огорнули село. Над головою зорі — великі, ясні. «Ой, хоч би місяць сховався!» — прошепотіла. І він

послухався. Сутінь огорнула село. Таємниче сіріли стовбури дерев, виблискували зорі в темних вікнах.

За селом, дорогою до станції, Неля побігла. Біля дикої вишні чекала на неї мати. Вишня наближалася, од неї відділилася чорна постать:

— Донечко!..

Знайомий провідник допоміг їм сісти у вагон. Доїхали вони спокійно.

У місті спочатку жили на горищі порожнього будинку. Потім люди допомогли перебраться в спустілу квартиру. Мати працювала пралею, а Неля доглядала дітей. Вона весь час думала про татуся. Який він тепер? Певне, бородою обріс, як усі партизани. От би побачити його!

Коли червень зарожів вишнями серед міських руїн, одного ранку вийшла Неля з мамою на вулицю — треба дістати їжі для сестричок. Їх зустріла знайома, тітка Галя, з вулиці Рейтарської.

— Зіночко! — прошепотіла вона до матері,— твій Микола хоче побачитися з тобою. Він у місті. О дванадцятій ітиме Тимофіївською. Ти сядь на лавочці і чекай. Підходити до нього не можна.

Мати зблідла, поточилася. Неля підтримала її за плече.

— Не хвилюйся... Люди помітять! — припала до гарячого материного обличчя.— Ти йди на побачення, а я побіжу додому, адже сестрички самі.

О, як хотілося Нелі побачити свого татуся! Як хотілося, як хотілося торкнутися його руки, відчутти запах диму й свіжого польового вітру. Хоч здалеку подивитися на нього!..

На серці в дівчинки було так радісно, так гарно! Вона не йшла, а наче летіла, руками, як крилами, змахувала. І хотілося співати, голосно сміятися: хай би спитали люди — чому? А вона не скаже, бо це таємниця...

В сандаликах на босу ногу, в легенькім білім платті, з розтріпаними лляними кісками, вона влетіла до кімнати і завмерла, побачивши несподіване: біля столу на табуретці сидів жандарм

у високому кашкеті. Другий стояв біля вікна й дивився на вулицю. На ліжку, біля притисених сестричок, сидів третій. Неля одразу впізнала його — він сільський.

Серце в дівчинки на мить зупинилося, перехопило подих. Поліцай підвівся. Ступив крок, простяг руку, щоб завернути дівчинку до кімнати:

— А, ще одне пташеня прилетіло. Скоро й старі прибудуть!

Дівчинка в ту ж мить шарпнулася од нього, грюкнула дверима і чимдуж кинулася сходами, ковзнула перилом і опинилася в дворі, потім на вулиці. Вона горячково розмірковувала, як одурити поліцаю, бо ж, певне, він вже вибіг і наздоганяє її. Притьмом кинулася в сусідній двір. Перебігши його, видерлася на руїну будинку, присіла за розваленою стіною. Серце калатало.

«Вони прийшли по татка! — вдарила гостра думка-здогад.

Дізналися, що ми тут живемо і тато до нас прийшов. Поліцай сільського підіслали, щоб впізнав тата... Треба попередити татуся! Сказати, щоб не йшов на побачення з мамою, а то жандарми схоплять! Тільки де він може бути! Треба спитати тітку Галю, вона знає, бачилася з ним... Треба туди бігти!»

А в цей час татко сидів на Рейтарській у квартирі тітки Галі.

...Годинник видзвонив пів на дванадцяту. Батько Нелин радісно усміхнувся. На серці було легко. По-перше, у місті зв'язався з надійними людьми, і тепер можна буде друкувати партизанські листівки, а по-друге, зараз побачить дружину. В уяві малювалися кучеряві голівки дівчаток. Скаже дружині, щоб зинесла їх на Тимофіївську гірку. Він ітима і завтра побачить їх. Це надасть йому снаги ще лютіше бити фашистів. А з Нелею можна буде бачитися і тут. Вона розумна, кмітлива...

В коридорі затупотіли кроки. Думки перервалися. Крізь шпарочку в дверях побачив дівчинку. Відчинив. В дверях стояла Неля. Швидко переступила поріг і кинулася йому на шию. Глянула в очі і протремтіла:

— Таточку, у нас гестапівці! Тебе шукають! Тікай!

Батько притис її до грудей, але дівчинка лише хвилиночку тихо горнулася до нього. Потім схопила його за руку:

— Таточку, там мама! Її теж можуть схопити!

І полопотіла сходами.

Батько вийняв з грубки пачку листівок, намацав нагана в кишені. Вийшов сходами, що вели у двір.

Незабаром на квартиру прийшли жандарми.

З М І С Т

ДМИТРИК-ПАРТИЗАН 3

ТАЄМНИЦЯ 12

«ЩОБ ТАТКО БИВ ФАШИСТІВ!» 18

Гриб К. К. Партизанские тайны. Рассказы. Для дошкольн. и младш. школьн. возраста. Рис. Е. П. Гончаренко. — К.: «Веселка», 1979. с., ил.

Рассказы о мужестве советских партизан в годы Великой Отечественной войны, о маленьком Дмитрикe, смелость которого спасла жизнь многим партизанам.

Г $\frac{70801-037}{M206(04)-79}$ 28—79 4803010200

10 коп.

Кузьмичов

Кузьма Кондратьевич Грив

ПАРТИЗАНСКИЕ ТАЙНЫ

Рассказы

(На украинском языке)

Для дошкольного и младшего школьного возраста

Художник Евгений Петрович Гончаренко

Издательство «Веселка», Киев-4, Басейная, 1/2

Редактор Л. М. Кулаківська

Художний редактор В. А. Кавун

Технічний редактор Л. В. Маслова

Коректор Л. К. Скрипченко

Інформ. бланк № 1127

Здено на виробництво 24. 06. 1978 р. Підписано до друку 26. 12. 1978 р. Формат 70×90^{1/8} мм. Папір № 2. Гарнітура журн. рубл. Друк офсетний. Фіз. друк. арк. 1,5. Обл.-внд. арк. 1,5. Умовн. друк. арк. 1,75. Тираж 175 000. Зам. 920-8. Ціна 10 коп. Видавництво «Веселка», Київ-4, Басейна, 1/2 Львівська книжкова фабрика «Атлас» республіканського виробничого об'єднання «Поліграфкинг» Держкомвидаву УРСР. Львів-5, Зелена, 20.